

Til Folketingets socialudvalg

Silkeborg, 6. november 2008

Ang. "Barnets hus" som en del af "Barnets reform"

Forud for foretræde fremsendes følgende redegørelse om vores forslag:

Gennem vort arbejde blandt mennesker med alkoholafhængighed/-misbrug har vi også fået dybtgående kendskab til, hvad det kan betyde for børnene at vokse op i et alkoholiseret hjem.

Vi har i vort arbejde blandt pårørende mødt stærke udsagn om de gennemgribende følger for alle i familien.

Som bekendt har vi derfor også satset på en indsats over for de unge, der er børn af alkoholmisbrugere, gennem professionel terapi og rådgivning. Dette udviklingsarbejde har været muligt via politisk velvilje med deraf følgende satsbevillinger. TUBA har nu 10 afdelinger rundt i landet, hvorigennem mange unge får stor hjælp til at komme videre i livet (800 på årsbasis).

60.000 børn ramt

Vi har i mange år set denne udfordring: Hvordan hjælpe de mange børn, som vokser op i alkoholiserede hjem? Sundhedsstyrelsens skriver herom:

"60.000 børn mellem 0-18 år bor sammen med en forælder, der har været indlagt på sygehus på grund af en alkoholrelateret sygdom. Derudover er der et ukendt antal børn, hvis forældre har et alkoholproblem, der endnu ikke har medført sygehusindlæggelse."

Mange af disse børn bliver udsat for omsorgssvigt på forskellig vis. De understimuleres og/eller oplever psykisk og fysisk vold. Nogle udsættes for incest. De mistrives i en sådan grad, at mange fjernes fra hjemmet – med eller uden tvang – i kortere eller længere tid. Med deraf følgende konsekvenser. Konsekvenserne uddybes i vedhæftede citat fra et notat udarbejdet for TUBA af cand psyk. Helle Lindgård, ph.d.

Barnets hus

Vi har med stor interesse noteret os, at satsforliget for 2009 indeholder "Barnets reform", hvor målet er at forbedre indsatsen for udsatte børn og unge, herunder fokus på en tidlig og forebyggende indsats. Det fremgår, at partierne er enige om at styrke kontinuiteten i anbragte børns opvækst, og at udfordringerne i forhold til udsatte børn og unge også i den kommende periode vil være tema for de politiske drøftelser og prioriteringer.

Ovenstående – vores fokus på børnenes ve og vel sammen med satsforligets prioritering af "Barnets reform" – er baggrunden for vores udmelding vedr. forslag om "Barnets hus". Dette forslag blev den 1.11.2008 bragt som Ritzau-meddelelse:

"Udsatte børn fra familier med alkoholmisbrug og andre slags omsorgssvigt skal have langt tidligere hjælp, inden deres opvækst sætter uoprettelige spor.

Det mener Blå Kors, der vil oprette krisecentre for børn. Forslaget kommer efter, at et meget bredt flertal i Folketinget netop har indgået aftale om satspuljemidlerne. Det betyder, at udsatte børn skal sikres en mere stabil opvækst end i dag.

- Vores mål er, at der i hver kommune oprettes sociale børnehuse, som kan fungere som fristeder for børn i farezonen. Det sikrer, at børn hurtigt kan få hjælp tæt på deres nærmiljø af erfarne fagfolk, siger generalsekretæren i Blå Kors, Jens Erik Rasmussen, til Ritzau.

Ifølge Blå Kors kan huset være et fristed i en periode. På samme måde som kvinder kan søge hjælp på krisecentrene.

- Men mens krisecentrene fokuserer på voksne, så vil vi tage afsæt i børnenes behov. For nogle af dem er begge forældre jo også alkoholiserede, så ingen tager dem med hen på et krisecenter, siger han. En vurdering er, at syv ud af 10 anbringelser af børn hænger sammen med alkoholproblemer.

Blå Kors driver allerede mange tilbud for alkoholafhængige og pårørende, herunder også hjælp til unge fra alkoholfamilier.

- Men det er langt bedre at hjælpe børn i en meget tidligere fase, mens der stadig er en chance for, at de kan komme fri af problemerne, siger Jens Erik Rasmussen.

Satspuljeforliget lægger ifølge velfærdsminister Karen Jespersen (V) op til, at der både bliver mulighed for tidligere og flere tvangsanbringelser. Det hilser Blå Kors velkomment.

- Men man må ikke glemme, at selv meget svigtede børn elsker deres forældre og har et stort behov for at bevare kontakten. Derfor er varig tvangsfjernelse af børn et voldsomt indgreb. Krisecentre for børn kan bl.a. sikre, at der bliver tid til at afprøve, om forholdet mellem barn og forældre er sejlet helt i sæk, inden der tages mere drastiske skridt, siger Blå Kors' generalsekretær. Han har erfaring med anbringelse af børn som tidligere socialudvalgsformand i Haderslev Kommune.

- En rigtig god idé, mener Jørn Sørensen (R), ny formand for Børne- og Kulturudvalget i Kommunernes Landsforening (KL) og borgmester i Holbæk.

- Det er godt tænkt, for det bedste er at hjælpe børnene tæt på det nærmiljø, som de er knyttet til, og hvor der på trods af en kriseramte familie fortsat kan være andre relationer som skole eller sportsklub, der fungerer for barnet, siger han til Ritzau. Han er derfor parat til at se nærmere på Blå Kors' forslag, som hjælpeorganisationen forestiller sig gennemført i samarbejde med kommunerne."

Partnerskaber kan forny de offentlige ydelser

Meget apropos skriver børne- og kulturdirektør i Næstved Kommune, og formand for Børne- og kulturchefforeningen, Per B. Christensen følgende i Kristeligt Dagblad den

5.11.2008 – under overskriften: Velfærdssamfund i fremtiden - om behovet for en ny alliance mellem kommuner og den frivillige sektor: "Historisk set har den frivillige sektor været velfærdssamfundets udviklingslaboratorium... De frivillige organisationer og også mere uformelle grupper vil kunne indtræde i partnerskaber, der kan forny de offentlige ydelser... Lad os forny samarbejdet. Vi har brug for at indgå partnerskaber med de frivillige og selvejende – med henblik på fornyelse af indhold og arbejdsformer.... Ikke bare på daginstitutionsområdet, men helt generelt har vi brug for en vifte af samarbejdsformer, som kan give dynamik i udviklingen af vore ydelser... Vi har brug for åbenhed og kreativitet i udformningen af fremtidens velfærdssamfund."

Udfordringen: At forebygge skadevirkninger

I Blå Kors Danmark indgår vi meget gerne i denne udvikling, specielt i forhold til de – alt for mange – børn som vokser op i hjem med for meget alkohol. Udfordringen er at forebygge skadevirkningerne mest muligt, og at give dem, og deres familier, yderligere og bedre hjælp end de får nu - ved at undgå meget gennemgribende og langvarige fjernelser, når/hvis det er muligt at sætte lige så god eller bedre indsats ind på anden vis – i nærmiljøet - og ved at gennemføre de nødvendige fjernelser på den bedst mulige måde for børnene, bl.a. ved så vidt muligt at sikre børnenes øvrige relationer i nærområdet til skole/daginstitution og til øvrig familie, venner og fritidsaktiviteter (måske er de ikke-eksisterende).

Der er mange faglige, juridiske, organisatoriske og økonomiske problemstillinger heri. Disse drøftes og bearbejdes gerne nærmere i samarbejde med relevante parter.

Foreløbig tak for muligheden for foretræde for Folketingets socialudvalg vedr. dette tema.

Med venlig hilsen

Jens Erik Rasmussen
Generalsekretær, Blå Kors Danmark
Telefon: 23 33 44 64

Bilag

Mulige konsekvenser af en barndom i en familie med alkoholproblemer

Citat fra et upubliceret notat udarbejdet af cand psyk. Helle Lindgård, ph.d. for TUBA, Århus 2008:

"At vokse op i en familie med alkoholproblemer kan potentielt have en lang række negative psykiske, sociale, kognitive og/eller fysiske konsekvenser for børnene.

Børnenes psykiske funktionsniveau er generelt forringet, ligesom de har en øget risiko for udvikling af psykopatologi. Børnene har ligeledes øget risiko for udvikling af adfærdsmæssige forstyrrelser, kognitive vanskeligheder samt en generelt forstyrret skolegang. Den sociale støtte og omsorg samt sociale relationer i det hele taget kan være helt fraværende eller af meget ringe kvalitet. Derudover ses en øget risiko for udvikling af forringede mestringsstrategier blandt børnene.

Også på længere sigt ind i børnenes voksenliv ses en øget risiko for udvikling af problemer indenfor det psykiske, sociale, kognitive og fysiske felt. Blandt disse er angst og depression, suicidal adfærd, spiseforstyrrelser og et generelt lavt selvværd. Derudover forstyrrelser i de sociale relationer, især i forhold til par- og familieforhold samt i forhold til egen forælderrolle. Endvidere ses et generelt lavere akademisk standpunkt blandt voksne børn fra alkoholfamilier. Endelig er der forøget risiko for udvikling af egne misbrugsproblemer blandt de voksne børn. Et misbrug, der desuden ofte indtræder tidligere, er tungere og ledsaget af flere fysiske og psykiske problemer.

Samtidig er der dog tale om en heterogen gruppe med forskellige symptomer, og i forskelligt omfang. Således vil cirka halvdelen af børnene ikke udvikle vanskeligheder af alvorlig karakter. Det betyder, at der findes en række beskyttelses- og risikofaktorer, der kan forklare udvikling af henholdsvis problemadfærd og modstandsdygtighed."